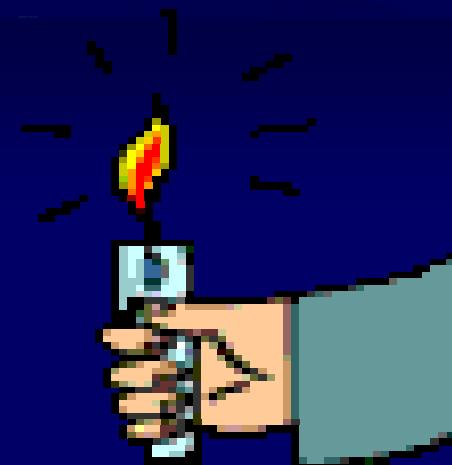

TEORIE A METODIKA VÝCHOVY

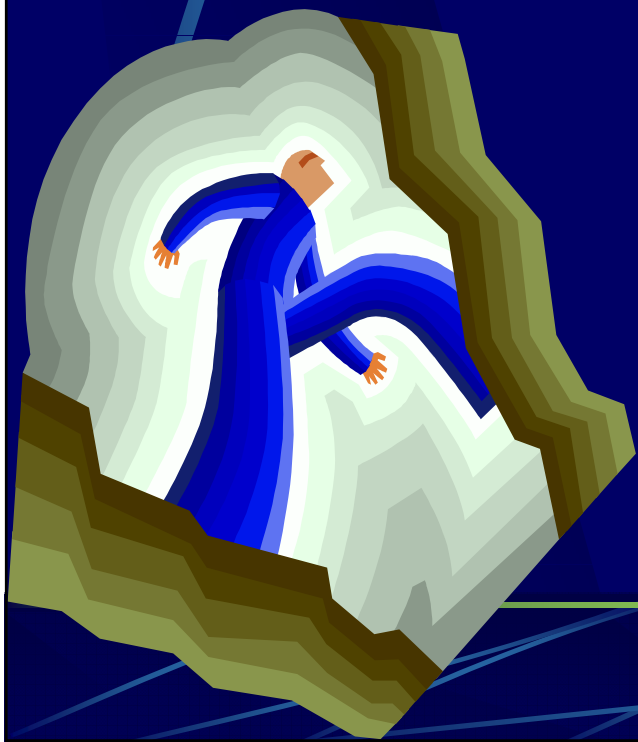

SZ2BP Pd21

PROBLEMATIKA

KÁZENĚ, UKÁZNĚNOSTI

KÁZEŇ Definice

St. Bendl : ***Kázní** rozumíme vědomé dodržování zadaných norem.*

St.Střelec : ***Kázeň** je nejčastěji objasňována jako společenský jev spočívající v dodržování stanovených nebo dobrovolně přijatých norem.*

Pedagogický slovník : KÁZEŇ

Vědomé, přesné plnění zadané sociální role, stanovených úkolů, určených činností, spojené s respektováním autority

Klíčové výrazy : kázeň, poslušnost, emoce, manipulace , normy, agrese, agresivita, ukázněnost, výchovné styly

Normy :

představují řády – zákony, nařízení, pokyny, pravidla apod.

Normy - mohou limitovat, svazovat, omezovat
-nebo také vycházet vstříc realizaci individuálních,
skupinových i společenských záměrů

Zpracovaný úkol _:

- srovnání *problémů* začínajících učitelů, hledání *odpovědi*
- na otázky :

Které nové přibyly ?

kázeň, zvládnutí třídy

učitel a rodič poukazují na neustále stoupající brutalitu
poukazují na obecný úpadek autority a kázně ve
společnosti i ve škole

žáci (studenti) jsou hádaví
netolerantní až agresivní
s tendencemi zesměšňovat druhé
bez pochopení a soucitu pro spolužáky

pasivní, úzkostné, nejistí v komunikaci
ustrašení pro selhání v oblasti výkonové
vytrácí se ochota respektovat pravidla sociálního souladu ve třídě
a spolupracujícímu jednání bez soutěživosti

•viz. výzkum u
studentů

»folie

Příčiny , odkud se berou projevy takového chování nelze jednoznačně určit.

Pravděpodobnost vidíme :

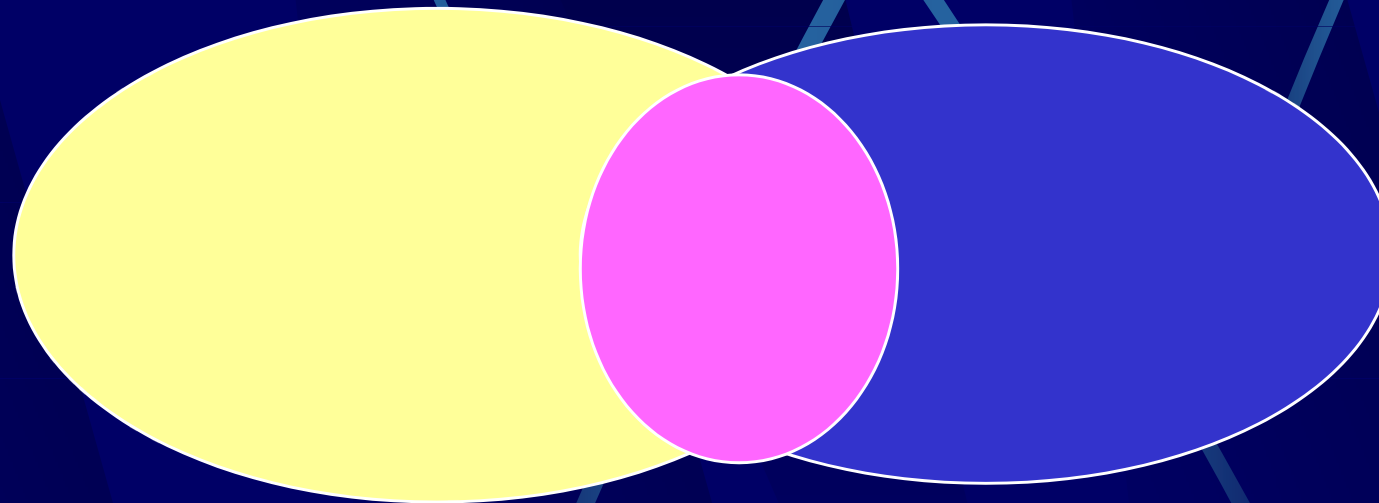
- žáci nejsou dostatečně **emocionálně saturovaní v rodinách**
- nekompetentnost výchovného **působení rodičů**, která vede u žáků k absenci základních sociálních dovedností

- zdá se, že také **škola** není místem, kde by byla věnována záměrná pozornost individuálnímu prožívání různých pozitivních emocí a s tím spojených **způsobů chování**

Rozdílné pohledy na kázeň .

ukázněnost

poslušnost

obě formy se překrývají - mají společný průnik
odlišnosti

-může zahrnovat:

- i prvky uvědomělosti

je spíše pasivní

-i prvky vlastní aktivity

-i prvky vlastní odpovědnosti

Pedagogicko-psychologická bariéra druhů kázně v bipolární vazbě:

SÚ :

Napiš vlastnosti

- a) ukázněnosti
- b) poslušnosti

Vyplývá

poslušnost

ukázněnost

vynucená
vnější
autoritativní
formální

uvědomělá
vnitřní
demokratická
neformální

Průběžný závěr :

Kázeň je jedna ze základních podmínek vyučování

Které jsou základní podmínky vyučování :

- **efektivní hodiny** založené na dobře koncipovaném učebním programu
- dobré **organizační schopnosti** učitele
- dobré **vztahy** učitel – žák
- **kázen** (které téměř nelze dosáhnout, pokud nebudou první tři podmínky splněny)
- **Petty 1996, s.81**

Z celé řady empirických závěrů, ke kterým Petty dospěl , otevřít diskusi k některým námětům .
(korespondují se základními podmínkami vyučování)

● Náměty k diskusi :

- většina **kázeňských problémů**, se kterými se učitelé ve třídě potýkají, vzniká ještě předtím,
- než vyučování začne – **jsou přítomny** již v plánu vyučovací hodiny

- zkušení učitelé problémy neřeší, ale **předchází** jim

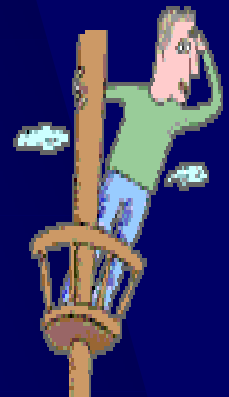
- dobré vztahy mezi učitelem a žákem jsou založeny na **vzájemném respektování**

- žák si váží učitele pro jeho **učitelské schopnosti**,

- osobní kvality, znalosti a profesionalitu, učitel ctí **individualitu každého žáka**

- a **váží si jeho studijního úsilí**

- učitel musí dát žákům na srozuměnou, že jeho **autorita je legitimní** a mají-li se opravdu něčemu naučit, také nezbytná

V této souvislosti G.Petty doporučuje a nabádá učitele k :

- projevujte **opravdový zájem** o práci každého žáka a **oceňujte** hlavně žákovy osobní příspěvky k vyučování, iniciativu a jeho pokusy něčemu se naučit
- stanovte (po dohodě s žáky) **jasná pravidla** pro jejich chování a jednání, která budou uplatňována spravedlivě a důsledně
- **projevujte** **žákům** běžnou zdvořilou úctou tím, že jim říkáte
 - „**prosím**“ a „**děkuji**“,
- oslovujte je jménem, usmívejte se na ně, hleďte jim do očí
 - a mluvíte s nimi individuálně

**projevujte zájem o názory, pocity a
potřeby žáků, snažte se poznat
jejich vlastnosti, povahu a zájmy**

mějte k učení a organizaci **profesionální přístup,
chodte dobře upraveni,
pečlivě si plánujte vyučovací hodiny,
osvojte si klidný a sebejistý styl práce**

Petty 1996 s.76-87

Proč mnohdy selhávají zmíněné podmínky a doporučení :

- disfunkční rodina
- výrazné rozdíly v náročnosti učitelů
- žák může být ovlivněn :
 - úrovni obsahu vyučování
 - vztahem k učiteli
 - vztahem ke spolužákům
- svým psychickým a fyzickým stavem
 - klimatem školy
 - neformální skupinou

Náprava

Metodika mravní výchovy,
které vedou k posilování pozitivních postojů a návyků k ukázněnosti :

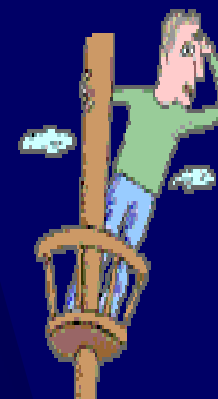
povzbuzení
pochvala
odměna

PRAVIDLA A DOPORUČENÍ PRO VÝCHVNÉ ŘEŠENÍ SITUACÍ VE ŠKOLE

neodměňujte žáky za plnění samozřejmých povinností
povzbuzovat je třeba i ty žáky,
kteří v učení nedosahují nejlepších výsledků,
ale **posilují snahu, píli a houževnatost**
šetřte chválou u těch žáků,
kteří jsou nadaní, ale pohodlní,
líní nebo nadměrně sebevědomí

uvědomte si,
že na **povzbuzení, pochvalu,**
odměnu citlivě zareagují nejen jednotliví žáci,
ale často i celá třída

pochvaly a odměny musí být spravedlivé a zasloužené

příliš časté odměny a pochvaly vedou k formálnosti,
sobectví nebo nezdravé ctižádostivosti

dávejte pozor na to,
aby mezi žáky nevznikl dojem, že máte ve třídě **oblíbence**
trestejte jen tehdy,

když byl závažně porušen školní řád nebo nesplněny povinnosti

pečlivě zvažujte,
chcete-li potrestat celou třídu - společný trest sjednocuje viníky
trestu mají předcházet mírnější opatření,
která mohou být za určitých okolností dokonce účinnější
trestejte jen v krajních případech,
když byly vyčerpány ostatní výchovné možnosti

v případě ojedinělých či malých provinění **bud'te velkorysí**
ve škole je nepřipustné trestat žáky tělesně
žáka nelze trestat jen na základě **podezření nebo dohadů**
přestupek nebo trest se nemá stále připomínat

trestejte jen v krajních případech,

když byly vyčerpány ostatní výchovné možnosti
nevhodně užívaná výchovná metoda **ztrácí svoji účinnost a
zevšední**

žáci a studenti zpravidla

ocenění netypické a velkorysé řešení výchovných
konfliktů

netrestejte v **hněvu** ani ve stavu **rozčilení**,
ale **neodkládejte** dlouho případné potrestání
nezaměřujte se jen na jeden způsob

při odměňování nebo trestání

I./73-

74

POUŽÍVANÉ (použitelné) PROSTŘEDKY

Standardní prostředky :

**INDIVIDUÁLNÍ ROZBOR
INDIVIDUÁLNÍ POHOVOR
TŘÍDNICKÁ HODINA**

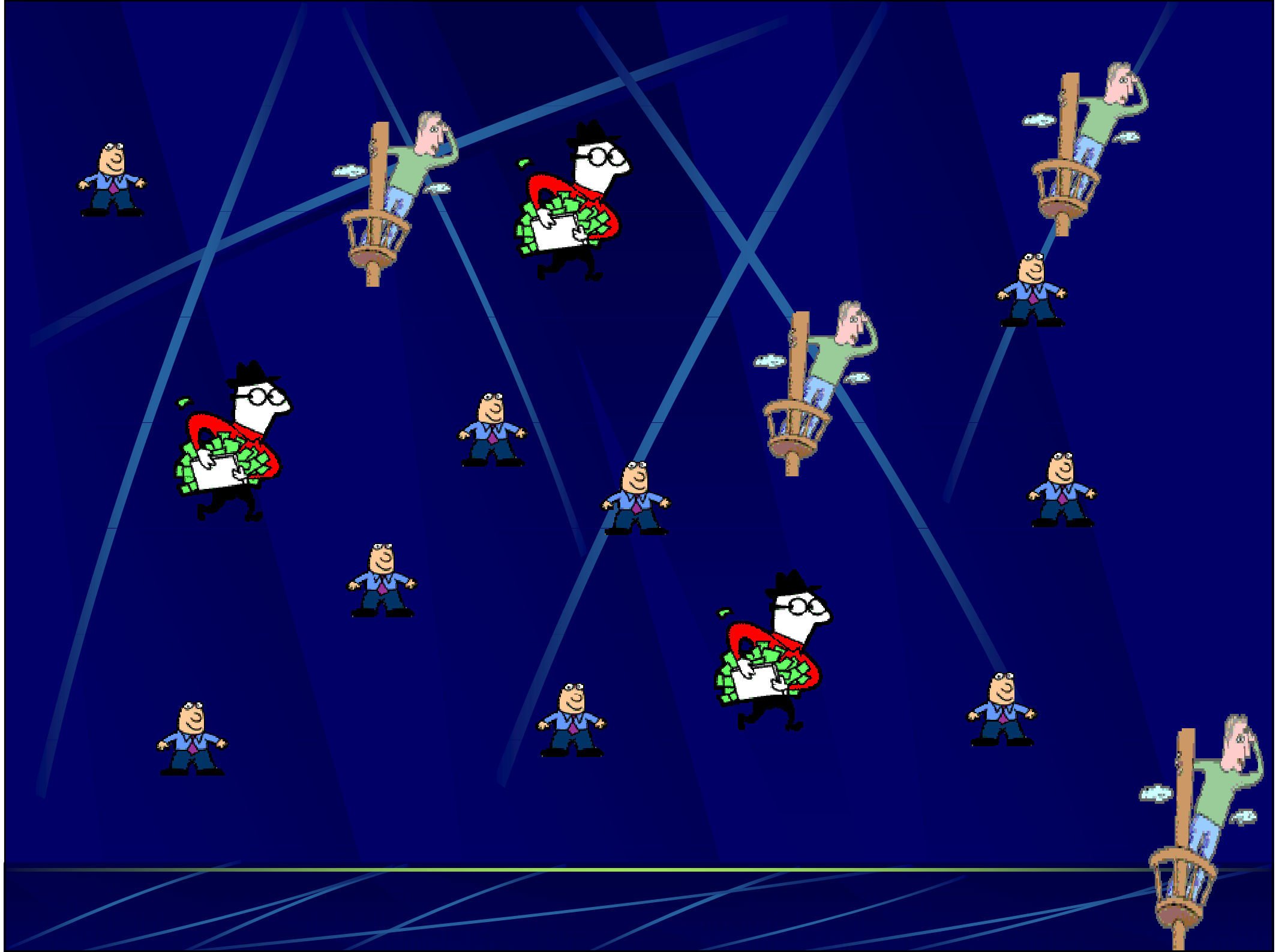
**VNITŘNÍ ŘÁD ŠKOLY
VÝCHVNÁ KOMISE (výchovní poradce)
ODBOR SOCIÁLNÍ PÉČE - ÚMČ
PRAKTICKÉ ŘEŠENÍ KONKRETNÍ SITUACE**

TÉMA : výchovné problémy žáků 9.třídy

CÍL : - aplikace
pedagogické analýzy
- návrh výchovných
opatření

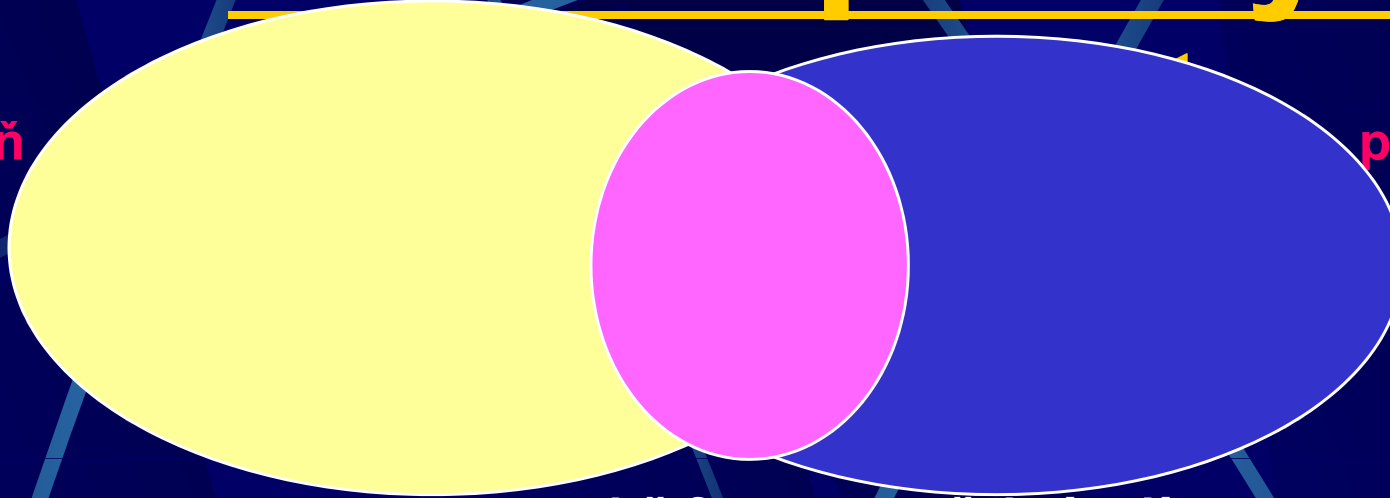

Rozdílné pohledy na

kázeň

poslušnost

obě formy se překrývají
- mají společný průnik

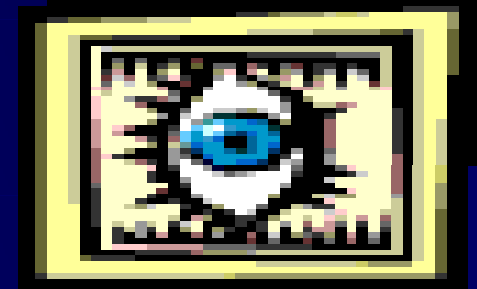
odlišnosti

- může zahrnovat:

- i prvky uvědomělosti

- i prvky vlastní aktivity

- i prvky vlastní odpovědnosti

je spíše pasivní